

## CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i> .....	17
PROLOG .....	19
PROLEGOMENE LA DREPTUL EUROPEAN AL DREPTURILOR OMULUI .....	23
1. Guvernarea europeană și drepturile omului .....	23
2. Dreptul și indivizii .....	25
3. Drepturile omului .....	27
4. Dreptul european .....	29
5. Dreptul european al drepturilor omului .....	31
6. Normele, izvoarele și principiile dreptului european al drepturilor omului .....	33
7. Obiectul și subiectele raporturilor juridice ale dreptului european al drepturilor omului .....	37
8. Relațiile științei dreptului european al drepturilor omului cu alte discipline științifice și influența dreptului european al drepturilor omului asupra altor sisteme de protecție juridică a drepturilor omului	40
<i>Teme de studiu și dezbateri</i> .....	42
Anexă: <i>Fundamentele juridice ale dreptului european al drepturilor omului</i> .....	43

## **Partea întâi**

### **INSTITUȚIILE**

<b>DREPTURILE OMULUI ÎN TRADIȚIILE CONSTITUȚIONALE COMUNE ALE STATELOR EUROPENE .....</b>	<b>45</b>
1. Guvernarea națională și drepturile omului .....	46
2. Originea și evoluția drepturilor omului în statele europene .....	47
3. Principii generale comune ale sistemelor juridice actuale ale statelor europene .....	51
4. Drepturile omului în constituțiile și legile naționale europene .....	53
5. Instituții necontencioase ale statelor europene cu atribuții în protecția drepturilor omului .....	57
6. Instituții contencioase de garantare a exercitării drepturilor fundamentale .....	61
7. Influențe instituționale ale participării statelor europene la organizațiile regionale de protecție a libertăților umane fundamentale	63
<i>Teme de studiu și dezbateri .....</i>	<i>67</i>
<i>Anexă: Exemple și modele de cereri, plângeri sau sesizări ce pot fi adresate instituțiilor, autorităților sau organizațiilor naționale românești .....</i>	<i>68</i>
<b>CONSILIUL EUROPEI .....</b>	<b>74</b>
1. Sistemul european al drepturilor omului .....	74
2. Filosofia Consiliului Europei de guvernare democratică și legală la nivel național și continental .....	78
3. Structura instituțională a Consiliului Europei .....	81
4. Instituțiile statutare principale la nivel interguvernamental și interparlamentar .....	83

5. Organizarea și funcționarea Secretariatului .....	86
6. Instituțiile subsidiare principale .....	87
7. Constelația comitetelor consultative .....	93
8. Agenții guvernamentale ai statelor pe lângă instituțiile Consiliului Europei .....	95
<i>Teme de studiu și dezbateri</i> .....	98
<i>Anexă: Modele de formulare pentru cererile individuale adresate Curții Europene a Drepturilor Omului și pentru asistența judiciară în străinătate</i> .....	99
<b>UNIUNEA EUROPEANĂ</b> .....	105
1. Rolul instituțiilor în concepția Uniunii Europene despre guvernarea europeană .....	105
2. Perfecționări instituționale prin Carta Albă a Guvernării Europene ...	110
3. Apariția și evoluția doctrinei comunitare a drepturilor fundamentale în jurisprudența Curții Europene de Justiție .....	111
4. Instituționalizarea drepturilor fundamentale în actele politice și juridice unionale .....	114
5. Principiile aplicării dreptului comunitar în raport cu DEDO în cadrul sistemului instituțional al UE .....	118
6. Aplicarea principiului drepturilor fundamentale în activitatea instituțiilor UE .....	121
7. Agenția Europeană a Drepturilor Fundamentale (AEDF) .....	124
8. Coordonarea politicilor UE de protecție a drepturilor omului cu statele membre și alte organizații europene .....	125
9. Promovarea drepturilor omului de către Uniunea Europeană la nivel global .....	126
<i>Teme de studiu și dezbateri</i> .....	128
<i>Anexă: Plângere privind un caz de administrare defectuoasă adresată Ombudsmanului european</i> .....	130

## **Partea a doua**

### **DREPTURILE**

<b>DEPTURILE JUDICIARE .....</b>	<b>134</b>
1. Clasificarea drepturilor individuale .....	134
2. Indivizibilitatea drepturilor omului în dreptul european al drepturilor omului.....	139
3. Dreptul la un proces echitabil .....	140
4. Dreptul la neretroactivitatea legii și la legalitatea infracțiunilor și a pedepselor .....	146
5. Dreptul la un recurs efectiv și interdicția abuzului de drept .....	148
6. Dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară .....	150
7. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă	151
8. Câteva concluzii rezultate din exercitarea drepturilor procesuale la Curtea Europeană a Drepturilor Omului .....	153
<i>Teme de studiu și dezbatere .....</i>	<i>155</i>
<i>Anexă: Drepturile individuale și instrumentele internaționale, europene și constituționale .....</i>	<i>156</i>
<b>DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE .....</b>	<b>158</b>
1. Dreptul la viață .....	158
2. Interzicerea torturii .....	162
3. Interzicerea sclaviei și a muncii forțate .....	164
4. Dreptul la libertate și siguranță .....	166
5. Dreptul la respectarea vieții private și de familie .....	168
6. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie .....	171

7. Libertatea de exprimare .....	173
8. Libertatea de întrunire și de asociere .....	177
9. Dreptul la alegeri libere .....	179
10. Libertatea de circulație .....	182
<i>Teme de studiu și dezbateri</i> .....	184
<i>Anexă: 100 acte ale Curții Europene a Drepturilor Omului publicate în Monitorul Oficial al României, între 1998 – 2008</i> .....	185
<b>DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ȘI CULTURALE .....</b>	<b>189</b>
1. Filosofia drepturilor economice, sociale și culturale .....	189
2. Drepturile economice, sociale și culturale în constituțiile statelor europene .....	181
3. Drepturile economice, sociale și culturale în CEADOLF .....	195
4. Drepturile economice, sociale și culturale în Carta Socială Europeană (CES) .....	196
5. Drepturile economice, sociale și culturale în CDFUE .....	199
6. Dreptul la protecția proprietății .....	203
7. Dreptul la instruire .....	207
8. Dreptul la nediscriminare .....	209
<i>Teme de studiu și dezbateri</i> .....	211
<i>Anexă: Studiu de caz</i> .....	212

**Partea a treia**  
**PROCEDURI PROTECTOARE**

<b>CONTROLUL JURISDICȚIONAL AL RESPECTĂRII DREPTURILOR OMULUI ÎN EUROPA .....</b>	<b>215</b>
1. Rolul și importanța procedurilor judiciare în cadrul mecanismelor europene de control al respectării drepturilor omului .....	216
2. Principiile și conținutul procedurilor judiciare .....	218
3. Statutul participanților la procedurile judiciare de control al respectării drepturilor omului .....	221
4. Mecanisme jurisdicționale utilizate la nivelul statelor europene .....	225
5. Perfecționarea organelor și procedurilor judiciare în România europeană .....	229
6. Proceduri judiciare de apărare a drepturilor omului în sistemul de justiție al UE .....	231
7. Specificitatea controlului judiciar exercitat de CEDO .....	235
8. Examinarea preliminară la CEDO a plângerilor referitoare la încălcarea drepturilor omului .....	237
9. Particularitățile judecății de fond și executarea hotărârilor CEDO .....	241
<i>Teme de studiu și dezbateri .....</i>	<i>245</i>
<i>Anexă: Participanții la procedurile procesuale ale CEDO și mecanismul de control jurisdicțional al respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la instanța de la Strasbourg .....</i>	<i>246</i>
<b>PROCEDURI NEJURISDICȚIONALE DE APĂRARE A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE ÎN CEDO .....</b>	<b>249</b>
1. Natura specifică și tipologia procedurilor nejurisdicționale .....	249
2. Mecanisme naționale de soluționare necontencioasă a litigiilor referitoare la drepturile omului .....	251

3. Monitorizarea nejurisdicțională a respectării libertăților fundamentale consacrate de către UE .....	254
4. Supravegherea respectării demnității umane în cadrul OSCE .....	257
5. Controlul nejurisdicțional al CE în domeniul exercitării democratice drepturilor omului .....	259
6. Sistemul de control al aplicării convențiilor europene de promovare a drepturilor civile și politice .....	261
7. Proceduri de implementare a drepturilor economico – sociale prin intermediul Cartei Sociale Europene .....	263
<i>Teme de studiu și dezbatere</i> .....	264
<i>Anexă: Procedura de soluționare a petițiilor la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării</i> .....	265
<b>OPERAȚII UMANITARE EUROPENE</b> .....	269
1. Definiția și caracteristicile operațiilor umanitare .....	269
2. Activitățile CE pe teren în statele membre .....	271
3. Misiunile OSCE .....	274
4. Politica Externă și de Securitate Comună a UE (PESC) .....	276
5. Acțiunile europene umanitare în cadrul operațiilor UE de gestionare militară și civilă a crizelor .....	278
6. Contribuția UE la promovarea externă a drepturilor omului .....	281
7. Implicarea statelor și organizațiilor europene în promovarea și respectarea dreptului internațional umanitar .....	283
8. Cooperarea cu organizațiile neguvernamentale în protecția umanitară operațională .....	286
<i>Teme de studiu și dezbatere</i> .....	287
<i>Anexă: Operații ale UE, NATO și OSCE</i> .....	288
<i>Epilog</i> .....	290
<i>Abrevieri</i> .....	292
<i>Bibliografie</i> .....	295



# EUROPEAN HUMAN RIGHTS LAW

## CONTENTS

Foreword by Professor dr. Gheorghe Onișoru, Dean of the Faculty of International Relations and European Studies .....	17
<i>Preface by the author</i> .....	19
Introduction in European Human Rights Law .....	23

### Part I

#### THE INSTITUTIONS

The Human Rights in the Common Constitutional Traditions of the European National States .....	45
The Council of Europe .....	74
The European Union .....	105

### Part II

#### THE RIGHTS

Judicial Rights .....	134
Civil and Political Rights .....	158
Economic, Social, and Cultural Rights .....	189

### Part III

#### THE PROCEEDINGS FOR PROTECTION OF HUMAN RIGHTS

Judicial Control .....	215
Non-judicial Control .....	249
Humanitarian Operations .....	269
<i>Conclusions</i> .....	290



# DROIT EUROPÉEN DES DROITS DE L'HOMME

## TABLE DE MATIÈRES

<i>Avant-propos de prof. dr. Gheorghe Onișoru, Doyen de la Faculté des Relations Internationales et Études Européennes</i> .....	17
<i>Préface de l'auteur</i> .....	19
Introduction en droit européen des droits de l'homme .....	23

### Première partie

#### LES INSTITUTIONS

Les droits de l'homme dans la tradition constitutionnelle commune aux États membres .....	45
Le Conseil de l'Europe .....	75
L'Union Européenne .....	105

### Deuxième partie

#### LES DROITS

Les droits judiciaires .....	134
Les droits civils et politiques .....	158
Les droits économiques, sociaux et culturelles .....	189

### Troisième partie

#### LES PROCÉDURES POUR LA PROTECTION DES DROITS DE L'HOMME

Le contrôle judiciaire .....	215
Le contrôle non judiciaire .....	249
Les opérations humanitaires .....	269
<i>Conclusions</i> .....	270



© Editura Fundației *România de Mâine*, 2009

**Editură acreditată** de *Ministerul Educației, Cercetării și Inovării*  
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**

**DRAGOMAN, ION**

**Dreptul european al drepturilor omului** / Ion Dragoman. – București,  
Editura Fundației *România de Mâine*, 2009

ISBN 978-973-163-393-0

342.7

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului revine exclusiv  
autorului/autorilor*

Redactor: Constantin FLOREA  
Tehnoredactare: Marcela OLARU, Bodescu ALIN,  
David Nicolae UNGUREANU,  
Ioana PANAIT, Anelis ISTRĂTESCU  
Coperta: Cornelia PRODAN

---

Bun de tipar: 19.03.2009; Coli tipar: 18,5  
Format: 16/70×100

---

Editura Fundației *România de Mâine*  
Bulevardul Timișoara nr.58, București, Sector 6  
Tel./Fax: 021/444.20.91; [www.spiruharet.ro](http://www.spiruharet.ro)  
e-mail: [contact@edituraromaniademaine.ro](mailto:contact@edituraromaniademaine.ro)